

บทวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกับทรัพย์สิน
ตามกฎหมายฟอกเงินโดยใช้พยานหลักฐานทางดิจิทัล
Problems and Suggestions in the Analysis of Property Legal Proceedings
under Anti-Money Laundering Laws Using Digital Forensic Evidence

ธรรมนูญ คงรัตน์ และ วรธัช วิชชวาณิชย์
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Thammanoon Kongrat and Woratouch Witchuvanit
Doctor of Philosophy Program in Forensic Science and Criminal Justice,
Faculty of Forensic Science, Royal Police Cadet Academy

Received February 20, 2023 | Revised May 27, 2023 | Accepted June 1, 2023

บทความวิชาการ (Academic Article)

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอถึงปัญหาของการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงินและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง โดยมีข้อค้นพบซึ่งถือเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงินโดยใช้พยานหลักฐานทางดิจิทัลที่เป็นปัญหาสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ (1) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงินในทางปฏิบัติ (2) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงินในการสืบสวนขยายผลและดำเนินการกับทรัพย์สิน โดยมีข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาโดย (1) เห็นควรให้มีการดำเนินการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามแนวทางของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) (2) เห็นควรให้เร่งมีการปรับปรุงระเบียบตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้เป็นไปตามมาตรการทางการเงิน (FATF) (3) ควรมีการกำหนดนโยบายในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำข้อตกลงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรายงานข้อมูลและการจัดทำฐานข้อมูลกลาง และ (4) เห็นควรให้มีการกำหนดมาตรฐานในการรับรองพยานหลักฐานทางดิจิทัลตามแนวทางกฎหมายในต่างประเทศ

คำสำคัญ: การฟอกเงิน, การดำเนินการกับทรัพย์สิน, พยานหลักฐานทางดิจิทัล

Abstract

This academic article aimed to explain the problems and provide suggestions for property legal proceedings under anti-money laundering laws. The analysis revealed two issues with property legal proceedings under anti-money laundering laws when using digital

forensic evidence: (1) the operation of property proceedings under anti-money laundering laws, and (2) the expansion of the investigation of property proceedings under anti-money laundering laws. The following suggestions were made: (1) related agencies should have formulated policies and strategies corresponding to the approaches of the Anti-Money Laundering Office (AMLO), (2) the Anti-Money Laundering Act should have been adjusted to correspond with the Financial Action Task Force (FATF), (3) policies and interagency agreements on information reporting and database establishment should have existed between related agencies, and (4) the standard for the legal measure of admissibility of digital evidence should have been set according to foreign standards.

Keywords: Anti-Money Laundering, Property Legal Proceedings, Digital Forensic Evidence

บทนำ

การฟอกเงินคือกระบวนการในการเปลี่ยนเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดให้กลายเป็นทรัพย์สินที่ได้มาชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งมีรูปแบบและการกระทำที่หลากหลายวิธี เช่น การฝากเงินกับสถาบันทางการเงินหรือกิจการขึ้นบัญชี การนำเงินออกนอกประเทศโดยวิธีผิดกฎหมาย การซื้อขายหรือทำธุรกรรม การแลกเปลี่ยนเงินตราเป็นสกุลอื่นของต่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาสำคัญที่มีความร้ายแรงและเป็นหนึ่งในอาชญากรรมข้ามชาติที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ทั้งในทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ อันจะส่งผลกระทบต่อประชาคมโลกในหลาย ๆ ด้าน โดยจากการตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้มีการจัดตั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เพื่อเป็นองค์กรหลักในการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงิน ทั้งในเรื่องของการป้องกันและเรื่องของการปราบปรามเนื่องมาจากผู้ประกอบอาชญากรรม ซึ่งกระทำความผิดกฎหมายหลายประเภท ได้นำเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นมากระทำการในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นการฟอกเงิน

ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน สังคมได้มีการพัฒนาเข้าสู่ยุคดิจิทัลซึ่งเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย ได้อาจกลายเป็นสิ่งที่มีความเสี่ยงที่ผู้กระทำผิดหรืออาชญากร จะอาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการก่ออาชญากรรมทางการเงิน ซึ่งจากปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมายในการรับฟังพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ในคดีอาญา ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ทางกฎหมายพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 พบว่า หากข้อมูลดิจิทัลไม่มีระบบป้องกันที่ดีเพียงพออาจถูกบุคคลนำไปใช้ในการก่อให้เกิดความเสียหายได้ ซึ่งปัญหาหนึ่งคือการขาดบทบัญญัติหรือนิยามความหมายทางกฎหมายเกี่ยวกับพยานหลักฐานทางดิจิทัลไว้อย่างชัดเจน ก็ไม่อาจที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้มีประสิทธิภาพได้ จนนำไปสู่ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานทางดิจิทัลในการดำเนินและพิจารณาคดีต่าง ๆ ที่กระทบต่อการบริหารจัดการประเทศ (Pakdeethanakul, 2010)

วัตถุประสงค์ของบทความวิชาการฉบับนี้ คือ เพื่อนำเสนอให้ผู้อ่านได้เข้าใจถึงปัญหาของการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงินโดยใช้พยานหลักฐานทางดิจิทัลและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง โดยผู้เชี่ยวชาญสามารถกำหนดรูปแบบของการนำเสนอบทความผ่านการอธิบายในประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง 4 ส่วน คือ (1) ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการฟอกเงิน (2) ลักษณะ ความหมาย และการใช้ข้อมูลดิจิทัลในฐานะ

พยานหลักฐาน (3) บทวิเคราะห์ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงิน และ (4) บทสรุปและข้อเสนอแนะ โดยสามารถอธิบายตามลำดับได้ ดังนี้

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการฟอกเงิน

ความหมายและขั้นตอนของการฟอกเงิน

การฟอกเงิน คือ การเปลี่ยน แปรสภาพเงิน หรือทรัพย์สิน ที่ได้มาโดยผิดกฎหมาย ให้เสมือนหนึ่งว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบ หรืออาจกล่าวได้ว่า การฟอกเงินถือเป็นกระบวนการซึ่งกระทำโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่อทรัพย์สิน มีวัตถุประสงค์เพื่อปกปิดแหล่งที่มาของรายได้ที่ผิดกฎหมาย และทำให้รายได้นั้นมีที่มาโดยชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้การฟอกเงินยังหมายความรวมถึงการเปลี่ยนเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายให้กลายเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายด้วย โดยการฟอกเงินมีขั้นตอนการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ การนำเงินสดผิดกฎหมายเข้าระบบการเงิน (Placement) การกระจายเงิน (Layering) และ การนำเงินกลับมาใช้ (Integration) โดยในแต่ละขั้นตอนการดำเนินการมีรายละเอียด (Buchanan, 2004) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การนำเงินสดผิดกฎหมายเข้าระบบการเงิน (Placement) คือขั้นตอนของการเก็บเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดไว้ในที่ซ่อนเร้นอย่างเป็นปกติ กล่าวคือ เป็นการเก็บเงินผิดกฎหมายในขั้นต้นไว้ในที่ซึ่งมีความปลอดภัย เช่น การฝากเงินผิดกฎหมายไว้ในบัญชีธนาคารและสถาบันการเงิน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 การกระจายเงิน (Layering) เป็นขั้นของการใช้เงินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายไปซื้อทรัพย์สิน หรือเปลี่ยนเป็นของมีค่าที่มีราคาแพง เช่น การซื้อบ้านหรืออสังหาริมทรัพย์ รถยนต์ ทองคำแท่ง หรือทองรูปพรรณ โดยทรัพย์สินดังกล่าวจะมีการจดทะเบียนการถือกรรมสิทธิ์โดยอาจใช้ชื่อของตัวเองหรือบุคคลที่วางใจได้ รวมไปถึงการโอนยกเป็นมรดกให้แก่บุคคลคนอื่น

ขั้นตอนที่ 3 การนำเงินกลับมาใช้ (Integration) ถือเป็นระดับขั้นที่มีการนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดมาผสมรวมกับเงินส่วนน้อยซึ่งได้มาจากรายได้ส่วนอื่น เพื่อนำไปใช้ในการลงทุน ประกอบกิจการ ผ่านการจดทะเบียนการค้าหรือทะเบียนพาณิชย์ในหลายรูปแบบ เช่น การจัดตั้งห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท การดำเนินกิจการปล่อยสินเชื่อ การรับซื้อ-ขายฝาก เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้กระทำผิดสามารถนำเงินกลับมาใช้ได้อย่างปกติ

การดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงิน

การดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงิน ได้แก่ การยึด หรืออายัดทรัพย์สิน ซึ่งเป็นมาตรการทางกฎหมายที่นำมาใช้เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนบุคคล มาตรการทางกฎหมายดังกล่าวเพื่อการคุ้มครองผลประโยชน์ทางสังคม โดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เป็นพระราชบัญญัติที่มีความสำคัญในการใช้ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมฉบับหนึ่ง โดยกำหนดแนวทางในการยึด หรืออายัด หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่ง และขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน (Royal Academy, 2002) ดังต่อไปนี้

1) การยึด (Seizure) มีความหมายของการยึดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หมายถึงการเอาตัวทรัพย์สินมาอยู่ในความดูแลของเจ้าพนักงานบังคับคดี หรือเจ้าพนักงานอื่น จะพิจารณาที่กรรมสิทธิ์ของทรัพย์สิน ไม่ว่าจะกรรมสิทธิ์จะอยู่ที่จำเลยหรืออยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น

2) อยัด (Attachment) หมายถึง การสั่งให้บุคคลภายนอกซึ่งมีหน้าที่ส่งมอบหรือโอนทรัพย์สินให้แก่จำเลย แต่ให้ส่งมอบแก่เจ้าพนักงานบังคับคดี จะพิจารณาที่กรรมสิทธิ์ โดยกรรมสิทธิ์เป็นของบุคคลภายนอกซึ่งต้องชำระแก่จำเลย

3) การริบ (Confiscation) ความหมายของการริบ หมายถึง การรวบรวมเอาเสียหายโดยพลการหรือโดยอำนาจกฎหมาย โดยการริบทรัพย์สิน หมายถึง โทษทางอาญาสถานหนึ่งซึ่งศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่ริบตกเป็นของแผ่นดิน

โดยทรัพย์สินที่สามารถสั่งให้ยึด อยัด และริบ หรือศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินได้ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 จะต้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ซึ่งมีนิยามว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินหรือจากการสนับสนุนหรือช่วยเหลือการกระทำความผิดซึ่งมีความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินและให้รวมถึงเงินหรือทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้หรือสนับสนุนการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน เป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่ายโอนด้วยประการใด ๆ หรือเป็นดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าว

ความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงิน

ความผิดมูลฐาน หมายความว่า ความผิดอาญาที่เป็นมูลเหตุ เป็นที่มาหรือเป็นฐานก่อให้เกิด หรือให้ได้ว่าซึ่งเงินหรือทรัพย์สินจากการกระทำความผิด หรือเป็นความผิดหลักที่นำเอากฎหมายฟอกเงินไปใช้บังคับกับเงินหรือทรัพย์สิน และเงินหรือทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่อยู่ภายใต้บังคับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 นอกจากนี้ยังหมายความรวมถึงการกระทำความผิดอาญานอกราชอาณาจักรซึ่งหากการกระทำความผิดนั้นได้กระทำลงในราชอาณาจักรจะเป็นความผิดมูลฐานด้วย (ฎ.1/2563) โดยในปัจจุบันประเทศไทยมีความผิดอาญาตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 รวม 21 มูลฐาน และความผิดมูลฐานตามกฎหมายอื่นอีก 7 มูลฐาน ความผิดมูลฐานทั้งสิ้น 28 มูลฐาน (The Civil Court and the Anti-Money Laundering Office, 2021)

ทรัพย์สินที่อาจถูกยึดหรืออายัด และริบได้ตามกฎหมายอื่น ๆ

ทรัพย์สินที่อาจถูกยึดหรืออายัด และริบได้ตามกฎหมายอื่น ๆ นั้น โดยหลักการของกฎหมายโดยทั่วไปเป็นทรัพย์สินที่ทำ หรือมีไว้เป็นความผิด ทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือได้มาจากการกระทำความผิด หรืออาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ สรุปดังต่อไปนี้

1) ทรัพย์สินที่อาจถูกยึดหรืออายัดได้ เป็นทรัพย์สินที่ยึดไว้เพื่อที่จะริบ ในอนาคต หรืออาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการประกอบการดำเนินคดีอาญาต่าง ๆ อาทิ

1.1 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่อาจสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ตามมาตรา 85 และ มาตรา 132 เพื่อใช้ในการพิจารณาคดีอาญาต่าง ๆ ทั้งในชั้นพนักงานสอบสวน และชั้นศาล เป็นทรัพย์สินทั้งที่ศาลอาจมีคำสั่งทั้งริบได้และศาลไม่อาจริบได้ซึ่งต้องคืนให้แก่เจ้าของหรือผู้มีสิทธิในทรัพย์สินนั้นเมื่อคดีถึงที่สุด

1.2 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ทรัพย์สินที่อาจถูกยึดได้ตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา 24 กำหนดไว้ว่าเป็นสิ่งใด ๆ อันพึงจะต้องริบตามพระราชบัญญัตินี้ เช่น สินค้าที่ลักลอบจากต่างประเทศ เข้ามาจำหน่ายในประเทศ เป็นต้น

1.3 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ทรัพย์สินที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสามารถสั่งให้ยึดหรืออายัดได้ ตามมาตรา 78 นั้น เป็นทรัพย์สินที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบแล้วว่าทรัพย์สินรายได้ของผู้ต้องหาเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติและมีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะมีการโอน ยักยอก แปรสภาพ หรือซุกซ่อน ทรัพย์สินดังกล่าว

1.4 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทรัพย์สินที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินสามารถสั่งยึดหรืออายัดได้ตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิด ตามนัยมาตรา 3 ซึ่งหมายถึงเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้รับมาเนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และให้หมายความรวมถึง เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการใช้เงิน หรือทรัพย์สินดังกล่าวซื้อ โอนหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้เงินหรือทรัพย์สินนั้นจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น หรือปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลอื่น สำหรับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หมายความว่า การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติด และให้หมายความรวมถึงการสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวด้วย

2) ทรัพย์สินที่อาจถูกริบได้

ทรัพย์สินที่อาจริบได้ตามหลักกฎหมายเป็นทรัพย์สินที่ทำ หรือมีไว้ในครอบครองเป็นความผิด หรือเป็นทรัพย์สินที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้มาจากการกระทำความผิด สรุปได้ดังต่อไปนี้

2.1 ประมวลกฎหมายอาญา ทรัพย์สินที่อาจถูกริบได้ตามประมวลกฎหมายอาญามีสองลักษณะ ลักษณะแรกเป็นทรัพย์สินที่ผู้ใดทำหรือมีไว้เป็นความผิดให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นของผู้ใด ตามนัย มาตรา 32 เช่น เฮโรอีน ยาบ้า เป็นต้น ลักษณะที่สองเป็นทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้หรือมีไว้ใช้ในการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด เช่น อาวุธที่ใช้ยิงคนตาย ทรัพย์สินดังกล่าว หากเป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดศาลไม่อาจริบทรัพย์สินนั้นได้

2.2 พระราชบัญญัติยาเสพติด พ.ศ. 2522 ทรัพย์สินที่จะริบได้ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการริบตาม มาตรา 102 ซึ่งแยกได้ 2 ประการคือ ประการแรกคือ กลุ่มยาเสพติด เช่น เฮโรอีน เมทแอมเฟตามีน เป็นต้น ประการที่สอง เป็นทรัพย์สินประเภทเครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ หรือวัตถุอื่นซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติด พ.ศ. 2522

2.3 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาตรการในการริบทรัพย์สินตามกฎหมายฉบับนี้ ทรัพย์สินที่จะริบได้นั้น เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ดังที่กล่าวมาแล้วตอนต้น

ลักษณะ ความหมาย และการใช้ข้อมูลดิจิทัลในฐานะพยานหลักฐาน

ลักษณะและความหมายของข้อมูลดิจิทัล

ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 มาตรา 3 ได้กล่าวถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้รวมกับความหมายของข้อมูลคอมพิวเตอร์ไว้ว่า ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หมายความว่า ข้อมูล ข้อความ คำสั่ง ชุดคำสั่ง หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่อยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ในสภาพที่ระบบคอมพิวเตอร์อาจประมวลผลได้ และให้หมายความรวมถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทาง อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551 ความหมายของข้อมูลดิจิทัล (อิเล็กทรอนิกส์) มีความหมายและลักษณะโดยรวมคือ การทำธุรกรรมที่มีได้ทำลงบนกระดาษ แต่

เป็นการรับรองสถานะทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้เสมือนกับการทำหนังสือหรือหลักฐานเป็นหนังสือ เป็นการยอมรับความเปลี่ยนแปลงจากข้อมูลในรูปกระดาษ เอกสาร มาเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยเป็นกฎหมายที่เป็นทางเลือกเพิ่มเติมให้ผู้ที่ติดต่อกันสามารถทำธุรกรรมในรูปกระดาษ เอกสาร หรือใช้ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ และไม่ได้จำกัดเฉพาะข้อมูลที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารเท่านั้น แต่ยังมี ความหมายที่ครอบคลุมถึงข้อมูลหรือบันทึกที่สร้างขึ้นโดยคอมพิวเตอร์ด้วย (Wattanawichian, 2011)

การใช้ข้อมูลดิจิทัลในฐานะพยานหลักฐาน

ข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ถือเป็นสิ่งที่ช่วยให้ศาลวินิจฉัยข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อพิสูจน์ความจริงได้ แต่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีลักษณะพิเศษที่จำเป็นต้องมีวิธีการพิเศษในการนำเสนอให้ศาลเห็นถึงข้อเท็จจริงที่ปรากฏในข้อมูลรวมถึงการพิสูจน์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น ทำให้ต้องพิจารณาว่าข้อมูลดิจิทัลเป็นพยานประเภทใดเพื่อให้การใช้ข้อมูลดิจิทัลในฐานะพยานหลักฐานเป็นไปอย่างถูกต้อง (Wattanawichian, 2011) ดังนี้

1) การใช้ข้อมูลดิจิทัลในฐานะพยานพยานเอกสาร เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งไม่ได้มีนิยามความหมายของพยานเอกสาร แต่ในการใช้ข้อมูลดิจิทัลในฐานะพยานสามารถดำเนินการโดยอ้างอิงตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งได้นิยามคำว่า “เอกสาร” ว่าหมายถึง กระดาษหรือวัตถุอื่นใดซึ่งได้ทำให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษร ตัวเลข ฝิ่งหรือแผนแบบอย่างอื่น จะเป็นด้วยวิธีพิมพ์ ถ่ายภาพหรือวิธีอื่นอันเป็นหลักฐานแห่งความหมายนั้น ดังนั้น การใช้ข้อมูลดิจิทัลในฐานะพยานจึงต้องถือตามนิยามเอกสารตามที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายอาญา โดยเฉพาะการให้ความหมายดังกล่าวว่า “วัตถุอื่นใดและวิธีอื่น” ทำให้เอกสารสามารถตีความได้กว้างขวางและมีความสอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลดิจิทัลได้

2) การใช้ข้อมูลดิจิทัลในฐานะพยานพยานวัตถุ หมายถึง การใช้ข้อมูลดิจิทัลในฐานะพยานวัตถุซึ่งอยู่ในฐานะสิ่งของที่ไม่ใช่เอกสารที่อ้างอิงเป็นพยานหลักฐาน เพื่อให้ศาลสามารถใช้ตรวจสอบได้ ทั้งผ่านการตรวจดูโดยทางประสาทตาหรือประสาทสัมผัสทางอื่น เช่น เสียง กลิ่น เป็นต้น และเมื่อพิจารณาร่วมกับความหมายของคำว่า “ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (ดิจิทัล) นับเป็นการบันทึกที่อยู่ในรูปของวัตถุ สิ่งของ หรือสื่อกลาง จึงสามารถนำไปใช้ในการอ้างอิงเป็นพยานหลักฐานในฐานะพยานวัตถุได้

บทวิเคราะห์ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงิน

จากการศึกษาแนวโน้มการฟอกเงินในประเทศไทย ทำให้ค้นพบถึงปัญหาที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงิน โดยพบว่า ปัญหาหลักส่วนหนึ่งนั้นมาจากการที่ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจแบบเปิดจึงมักทำให้เกิดเป็นเป้าหมายของกลุ่มอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ รวมไปถึงปัญหาที่ด้านชายแดนการค้าซึ่งเป็นจุดเปราะบางสำคัญในการขนย้ายเงินสดหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำที่ผิดกฎหมาย (Thailand Development Research Institute, 2021) ที่ถึงแม้ว่าจะมีการกำหนดมาตรการควบคุมเป็นอย่างดี แต่เนื่องจากกาเกิดขึ้นใหม่ของนวัตกรรมทางการเงินที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากทำให้นวัตกรรมดังกล่าวได้กลายมาเป็นเครื่องมือในการฟอกเงินของผู้กระทำผิดได้ง่ายขึ้น โดยสามารถสรุปประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงิน

ลำดับ	ประเภทของปัญหา	ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้อง
1.	ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงิน	เจ้าหน้าที่ที่ยังขาดความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
2.	ทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงิน	ปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนนิยามของความผิดมูลฐานที่เกี่ยวกับการฟอกเงินจากเดิมที่กำหนดไว้ 7 มูลฐาน เป็น 29 มูลฐาน
3.	ในทางปฏิบัติ	การกำหนดให้การรายงานข้อมูลตามข้อตกลงตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินยังอยู่ในขั้นตอนที่เป็นการขอความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน
1.	ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงิน	ปัญหาในการสืบสวนขยายผลเพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินที่ภาครัฐไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินเพื่อดำเนินการกับผู้กระทำความผิดที่เป็นองค์กรอาชญากรรมหรือขบวนการขนาดใหญ่
2.	กฎหมายฟอกเงินในการสืบสวนขยายผลและดำเนินการกับทรัพย์สิน	ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงินในประเด็นของการพิสูจน์ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ของทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัด
3.	ทรัพย์สิน	ปัญหาการรวบรวมและการวิเคราะห์เชื่อมโยงพยานหลักฐานในชั้นสืบสวนสอบสวนคดีฟอกเงิน
4.		ปัญหาในประเด็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์ด้วยการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานก่อนนำเสนอพยานหลักฐานต่อศาล

เมื่อพิจารณาร่วมกับข้อมูลจำนวนรายงานประเภทความผิดมูลฐานที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ได้รับ พบว่าสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ได้รับรายงานคดีอาชญากรรมความผิดมูลฐานที่มีจำนวนต่ำกว่าความเป็นจริงไปมาก ประเด็นปัญหานี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาในทางปฏิบัติ (Thailand Development Research Institute, 2021) ดังนี้

ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงินในทางปฏิบัติ

1) เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานในหน่วยงานตามข้อตกลงตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และ พ.ศ. 2544 ยังขาดความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว และยังไม่เข้าใจความสำคัญของการรายงานสถิติจำนวนคดีฟอกเงิน

2) ปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนนิยามของความผิดมูลฐานที่เกี่ยวกับการฟอกเงินจากเดิมที่กำหนดไว้ 7 มูลฐาน เป็น 29 มูลฐาน เพื่อให้สอดคล้องตามมาตรการทางการเงิน (Financial Action Task Force: FATF) ในขณะเดียวกันข้อตกลงตามระเบียบดังกล่าว ยังไม่ได้มีการปรับปรุงระเบียบให้มีความสอดคล้องกับมูลฐานความผิดที่เพิ่มขึ้น

3) การกำหนดให้การรายงานข้อมูลตามข้อตกลงตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และ พ.ศ. 2544 ยังอยู่ในขั้นตอนที่เป็นการขอความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ทำให้การรายงานข้อมูลคดีอาชญากรรมความผิดมูลฐานขาดความต่อเนื่อง

ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงินในการสืบสวนขยายผลและดำเนินการกับทรัพย์สิน

นอกจากปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงินในทางปฏิบัติแล้วยังพบว่าปัญหาซึ่งถือเป็นข้อขัดข้องและอุปสรรคในการดำเนินการกับทรัพย์สินของผู้ที่กระทำความผิดของประเทศไทย โดยเฉพาะปัญหาในการติดตามและการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่ถูกโอน เคลื่อนย้าย และผ่านกระบวนการฟอกเงินไปยังต่างประเทศ (Bunyophas & Phanwichit, 2017) พบว่า

1) ปัญหาในการสืบสวนขยายผลเพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินที่ภาครัฐไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินเพื่อดำเนินการกับผู้กระทำความผิดที่เป็นองค์กรอาชญากรรมหรือขบวนการขนาดใหญ่ได้เนื่องจากพบปัญหาการขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เป็นผลทำให้ขาดข้อมูลอันเป็นประโยชน์ที่จะเชื่อมโยงไปสู่การบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินต่อไป

2) ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงิน โดยเฉพาะในประเด็นของการพิสูจน์ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ของทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัด เนื่องจากพยานหลักฐานไม่เพียงพอต่อการวินิจฉัยประเด็นเรื่องความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ของทรัพย์สินกับความผิดมูลฐาน เป็นผลให้ต้องเพิกถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ทั้งปัญหาในการตรวจสอบที่ทำได้ยาก เนื่องจากไม่พบของกลางที่เป็นตัวเงินหรือทรัพย์สินที่ปรากฏชัดเจน ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องทำการตรวจสอบจากตัวบุคคลและทรัพย์สินเป็นหลัก รวมไปถึงการดำเนินการถ่าย โอน ยักย้าย ทรัพย์สิน ไปยังต่างประเทศ หรือใช้ทรัพย์สินจนหมดไปของผู้กระทำความผิด เป็นผลทำให้ไม่มีทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเหลืออยู่ที่จะริบได้ตามกฎหมาย

3) ปัญหาการรวบรวมและการวิเคราะห์เชื่อมโยงพยานหลักฐานในชั้นสืบสวนสอบสวนคดีฟอกเงินเนื่องจากประเทศไทยยังไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ทางกฎหมายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมและการวิเคราะห์เชื่อมโยงพยานหลักฐานในชั้นสืบสวนสอบสวนของพนักงานสอบสวนในคดีฟอกเงินมาก่อน ทำให้ในการดำเนินการจะต้องอาศัยวิธีการตามแนวทางของต่างประเทศมาเทียบเคียง

4) ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ด้วยการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานก่อนนำเสนอพยานหลักฐานต่อศาล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานจะช่วยประเมินสถานการณ์ได้ว่าพยานหลักฐานนั้นเป็นพยานหลักฐานที่ศาลรับฟังได้หรือไม่ และมีน้ำหนักที่มีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด เพราะน้ำหนักของพยานหลักฐานจะส่งผลต่อการพิจารณาบุคคลโดยตรง (Kusolwong, 2017)

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1) บทสรุป

การฟอกเงิน ถือเป็นการเปลี่ยนหรือแปรสภาพของเงินทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายให้เสมือนเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบ ถือเป็นกระบวนการซึ่งกระทำต่อทรัพย์สินที่มีวัตถุประสงค์เพื่อปกปิดแหล่งที่มาของรายได้ที่ผิดกฎหมายและทำให้รายได้นั้นมีที่มาโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการ ได้แก่ การนำเงินสดผิดกฎหมายเข้าระบบการเงิน การกระจายเงิน และการนำเงินกลับมาใช้

โดยในการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงิน จะประกอบไปด้วยมาตรการทางแพ่งและขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน อันได้แก่ การยึด อายัด และ

การริบ โดยทรัพย์สินที่สามารถสั่งให้ยึดอายัด และริบ จะต้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ซึ่งเป็นเงินหรือทรัพย์สินทั้งที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่ายโอน หรือเป็นดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐาน

ข้อมูลดิจิทัลหรือข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ คือการทำธุรกรรมที่เป็นการรับรองสถานะทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้เสมือนกับการทำหนังสือหรือหลักฐานเป็นหนังสือ ซึ่งไม่ได้จำกัดเฉพาะข้อมูลที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารแต่ยังมีความหมายที่ครอบคลุมถึงข้อมูลหรือบันทึกที่สร้างขึ้นโดยคอมพิวเตอร์ด้วย ซึ่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีลักษณะพิเศษที่จำเป็นต้องมีวิธีการพิเศษในการนำสืบให้ศาลเห็นถึงข้อเท็จจริง โดยสามารถแบ่งข้อมูลได้ตามการใช้ในฐานะพยาน ได้แก่ การใช้ข้อมูลดิจิทัลในฐานะพยานพยานเอกสาร และ การใช้ข้อมูลดิจิทัลในฐานะพยานพยานวัตถุ

ภาพที่ 1 ปัญหาหลักของการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงินโดยใช้พยานหลักฐานทางดิจิทัล

ซึ่งจากการศึกษาแนวโน้มการฟอกเงินในประเทศไทย พบว่าปัญหาหลักของการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงินโดยใช้พยานหลักฐานทางดิจิทัล จะประกอบไปด้วยปัญหาสำคัญ 2 ประการ ดังภาพที่ 1 ได้แก่ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงินในทางปฏิบัติ โดยมีหน่วยย่อย คือ ปัญหาการขาดความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบตามข้อตกลงตามพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และ พ.ศ. 2544 ของเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนนิยามของความผิดมูลฐานที่เกี่ยวกับการฟอกเงินจากเดิมที่กำหนดไว้ 7 มูลฐาน เป็นเป็น 29 มูลฐาน เพื่อให้สอดคล้องตามมาตรการทางการเงิน (FATF) และปัญหาด้านการรายงานข้อมูลตามข้อตกลงที่ยังคงเป็นการขอความร่วมมือระหว่างหน่วยงานอยู่

ส่วนปัญหาในกลุ่มที่สองคือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงิน ในการสืบสวนขยายผลและดำเนินการกับทรัพย์สิน ประกอบด้วยหน่วยย่อย คือ ปัญหาในการสืบสวนขยายผลเพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินที่ภาครัฐไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายฟอกเงิน เนื่องจากการขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงินในประเด็นของการพิสูจน์ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ของทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัด และปัญหาการรวบรวมและการวิเคราะห์เชื่อมโยงพยานหลักฐานในชั้นสืบสวนสอบสวนคดีฟอกเงิน เนื่องจากการขาดการกำหนดหลักเกณฑ์ทางกฎหมายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมและการวิเคราะห์เชื่อมโยงพยานหลักฐานในชั้นสืบสวนสอบสวนของพนักงาน รวมถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ด้วยการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน ก่อนนำเสนอพยานหลักฐานต่อศาลที่ส่งผลต่อการพิจารณารูปคดีโดยตรง

2) ข้อเสนอแนะ

ตั้งนั้นแล้ว ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาเพื่อให้การดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงินโดยใช้พยานหลักฐานทางดิจิทัลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1) เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการฟอกเงินในประเทศไทยให้เป็นผลสำเร็จได้ระดับมาตรฐานสากลที่เป็นเอกภาพชัดเจน เห็นควรให้มีการดำเนินการให้หน่วยงานที่มีการรายงานการทำธุรกรรมทางการเงินในทุกรูปแบบซึ่งยังไม่ได้มีการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ให้เร่งดำเนินการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง โดยเห็นควรให้ยึดถือตามแผนและนโยบายของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ที่ได้มีการดำเนินการแล้ว

2) เห็นควรให้เร่งมีการปรับปรุงระเบียบตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้เป็นไปตามมาตรการทางการเงิน (FATF) ทั้ง 29 มูลฐาน ทั้งในขั้นตอนของการปฏิบัติ การสืบสวนขยายผลและดำเนินการกับทรัพย์สิน รวมไปถึงการดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจในระเบียบให้แก่เจ้าหน้าที่และบุคลากรผู้มีส่วนที่รับผิดชอบโดยเร็ว

3) ควรมีการกำหนดนโยบายในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำข้อตกลงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ต้องมีการรายงานข้อมูลคดีอาชญากรรมตามความผิดมูลฐานที่ต่อเนื่อง โดยผ่านการจัดทำฐานข้อมูลกลางในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น ประวัติอาชญากรรม ประวัติการฟอกเงิน ข้อมูลการทำธุรกรรม ไปจนถึงข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบพยานหลักฐานทางดิจิทัลที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิด โดยการดำเนินการดังกล่าวนี้จะสนับสนุนให้เกิดการประสานงานระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) อันเป็นผลทำให้เจ้าหน้าที่จะได้มีข้อมูลอันเป็นประโยชน์ที่จะเชื่อมโยงไปสู่การบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินต่อไปได้

4) ในประเด็นของการพิสูจน์ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ของทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัด การรวบรวมและการวิเคราะห์เชื่อมโยงพยานหลักฐานในชั้นสืบสวนสอบสวน และการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทางดิจิทัลเห็นควรให้มีการกำหนดมาตรฐานในการรับรองพยานหลักฐานทางดิจิทัลตามแนวทางกฎหมายในต่างประเทศ ดังเช่น การกำหนดหลักเกณฑ์โดยคู่ความในการนำเสนอความน่าเชื่อถือของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ การรับรองความถูกต้องโดยใช้คำให้การพยานและการถามค้านของคู่ความ การรับรองความถูกต้องโดยการตรวจสอบของศาล โดยให้ศาลสามารถเรียกพยานหลักฐานอื่นมาสืบได้ การมีกระบวนการรับรอง โดยกฎหมายต้องกำหนดให้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ผ่านกระบวนการรับรองให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีความถูกต้องแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- Buchanan, B. (2004). Money laundering-a global obstacle. *Research in International Business and Finance*, 18(1), 115-127. (In Thai).
- Bunyophas, W. and Phanwichit, S. (2017). *Guidelines for the development of laws and measures to deal with the property of human trafficking crime organizations*. Research work under the project series Justice Process - Police Supported by the Thailand Research Fund (TRF). (In Thai).
- Kusolwong, N. (2017). The problems' analysis of money-laundering criminal cases in Thailand. *Journal of Thai Justice System*, 10(2), 97-119. (In Thai).
- Pakdeethanakul, C. (2010). *Explanation of the Evidence Law*. Bangkok: Office of Legal Education Training of the Thai Bar Association. (In Thai).
- Royal Academy. (2002). *The Royal Institute's Dictionary, 1982*. Bangkok: Aksorn Charoen Tat. (In Thai).
- Thailand Development Research Institute. (2021). *Money Laundering Trends in Thailand: A Case Study Money Laundering through Entities and Fronting Businesses lawyer and accountant travel agency Foreign trusts operating in Thailand Fraudulent share play and money laundering through non-profit organizations*. Bangkok: Anti-Money Laundering Office. (In Thai).
- The Civil Court and the Anti-Money Laundering Office. (2021). *Handbook for judicial proceedings under the Anti-Money Laundering Act B.E. 2542 and the Anti-Terrorism and Proliferation of Weapons of Mass Destruction Financing Act B.E. 2559*. Bangkok: Krung Siam Publishing. (In Thai).
- Wattanawichian, S. (2011). *Assessment and Weighing Evidence in Electronic Form*. Institute for Judicial Development of the Court of Justice. (In Thai).

ประวัติผู้เขียน

คำนำหน้า ชื่อ-สกุล	นายธรรมบุญ คงรัตน์ *
ตำแหน่ง/สถานะ	นักศึกษาปริญญาเอก
ที่อยู่หน่วยงาน/สังกัด	หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์	pumamlo10@gmail.com
คำนำหน้า ชื่อ-สกุล	รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก วรรัช วิชชวาณิชย์
ตำแหน่ง/สถานะ	อาจารย์ประจำหลักสูตร
ที่อยู่หน่วยงาน/สังกัด	หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์	woratouch_w@yahoo.com

* ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author)